

YAZI-Devlet, laiklik, bütçe ve Diyanet

Mehmet Kabadayı: Devletlerin demokratik laik olup olmadıkları yaptıkları bütçeyle ve bütçe tercihleriyle ortaya çıkar. Meclise sunulan ve onaylanan bütçe, devletin laiklik ile demokratik ve sosyal hukuk devleti arasındaki olmazsa olmaz bağlantıyı gösterir.

Kuruluşundan bu güne, yıldan yıla palazlandırılan Diyanet'e zaman zaman 3-4-5-6-7-8 bakanlık bütçesine denk gelecek miktarda, eğitim ve sağlık bakanlıklarından daha çok bütçe ayrılmıştır.

8 Ocak 2018 tarihli yazı:

<https://alevinet.com/2018/01/08/devlet-laiklik-butce-ve-diyamet/>

“Demokrasi tüm bireylerin (yurttaşların) eşit olduğu bir rejimin adıdır.” DERVİŞ.

Osmanlı devletinde Şeyhülislamlık vardı, Osmanlı'nın 1875'te kabul edilen anayasasında küçük bir değişiklik yapılarak Şeyhülislamlığın yeni bir biçim ve devamı niteliğinde olan “Şer'îye Vekâleti” kuruldu. Bu kurum 03 Mart 1924 tarihinde lağvedildi, bu seferde Şer'îye Vekâleti'nin yerine ve devamı niteliğinde olan Diyanet İşleri Başkanlığı aynı gün 03 Mart 1924 tarihinde 429 Sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığına bağlı bir teşkilat olarak kuruldu. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Başbakanlığa bağlı bir kuruluş olarak kurulmasıyla birlikte Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin de resmi bir dini olmuş oldu.

Laiklik 1937'de anayasaya girdi, (anayasa madde 2) ama Türkiye'de devletin koruyup kolladığı resmi bir din ve dini bir kurum (DİB) vardır. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın (DİB) da temsil ettiği bir İslam (Sünni-Hanefi-Maturudi) yorumu var. Bütün bunlar apaçık ortadayken inançları ne olursa olsun Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bütün yurttaşları DİB'i vergileriyle desteklemek zorunda bırakılıyor ve eğitim, sağlık ve diğer yatırımcı bakanlıklar gibi, Diyanet'in bütçesi de tüm yurttaşlardan alınan vergilerden oluşturuluyor. Uygulamalara bakıldığında ve bu yapıyla devlet “laik devlet” değildir, yarı laik bir devlettir. Oysaki anayasamızda ‘demokratik, laik, sosyal, hukuk devleti’ olduğu yazılıdır.

Devletlerin demokratik laik olup olmadıkları yaptıkları bütçeyle ve bütçe tercihleriyle ortaya çıkar. Meclise sunulan ve onaylanan bütçe, devletin laiklik ile demokratik ve sosyal hukuk devleti arasındaki olmazsa olmaz bağlantıyı gösterir. Kuruluşundan bu güne, yıldan yıla palazlandırılan Diyanet'e zaman zaman 3-4-5-6-7-8 bakanlık bütçesine denk gelecek miktarda, eğitim ve sağlık bakanlıklarından daha çok bütçe ayrılmıştır. Diyanet İşleri Başkanlığının 2018 yılı bütçesi tamı tamına 7 milyar 774 milyon YTL'dir. Yıllardır egemenlerin bize reva gördükleri laiklik ve bütçe anlayışları bu şekildedir!

Gerçekte çağdaş, demokratik, laik hukuk sistemini benimseyen devlet' in dini bir kurumu olmaz, bir dini finanse etmez, dinler ve mezhepler arasında da ayırım yapmaz. Çağdaş, demokratik ve laik hiçbir devletin bütçeden beslenen, korunup kollanan Diyanet İşleri Başkanlığına benzer bir kamu kurumu yoktur. Batıda din işleri özerk bir sistemle çözümlenmiştir, Kilise de bu özerk yapı içerisinde. Ülkemizde olduğu gibi devlet çatısı içinde değildir. Devlet çatısı içinde (altında) olan Diyanet İşleri Laik Devlet anlayışına ve eşitlik ilkesine aykırıdır. Bu yapıyla laik devletten, din-devlet ayrılığından ve eşitlik ilkesinden söz etmek mümkün müdür? Elbette mümkün değildir!

Batıda Katolik Hıristiyan gönüllü olmak şartıyla kendi Kilisesine, Ortodoks Hıristiyan gönüllü olmak şartıyla kendi Kilisesine, Protestan kendi kilisesine ve diğer Hıristiyan mezhep ve tarikatlarda gene gönüllü olarak vermek istedikleri din-inanç vergilerini belli bir düzeyi geçmemek koşulu ile kendi Kiliselerine verilmek üzere bir dilekçe ile vergi dairelerine başvurarak bu haklarını kullanmak istediklerini beyan ederler. Laik bir devlette din işlerine bakan bir kurum olmaz. Her din ve Mezhep mensupları kendi özerk “Cemaatlerine ait örgütlerini” kurar. Din devletin çatısı altında yer alıyorsa ve devlet o din’i, bir kurum eliyle denetliyorsa o ülke zaten laik olmaz! Türkiye Cumhuriyeti Devleti ta 1924’te bu yana Diyanet İşleri Başkanlığı aracılığıyla Din’i denetliyor, bunun adına da “Türk tipi laiklik diyor!

Diyanet’in tıpkı holdingler gibi bir dizi yan gelir kaynakları olduğu da anımsanırsa devasalığı daha da iyi anlaşılacaktır. Din işlerine yatırımcı ve eğitim bakanlıklarından fazla bütçe ayırıp, laiklikten dem vuran bir devlet anlayışı (geleneği) ile karşı karşıyayız. Devlet geleneği ifadesini bilerek kullanıyorum, çünkü bu tercih tüm Cumhuriyet hükümetleri tarafından kullanılmıştır. Açıkça ifade etmek gerekirse, bütün bunlar bir devlet politikasıdır. Sosyolojik bir gerçektir ki, devletlerin ya da iktidarların dinsel esaslara dayanması demokrasiyi, özgürlüğü, eşitliği ve barışı özünde demokratik ortamı ortadan kaldırır.

Bütçelerin sadece teknik değil tamamen siyasal ve sınıfsal aygıtlar olduğu da gizlenemez bir gerçektir. Her yıl tekrarlanarak yapılan bütçe, mevcut statükoyu (mevcut durum) korumak için şekillendiriliyor. Her yıl Diyanet’e ayrılan ekonomik payın devasa büyüklüğü de bunun göstergesidir. Bu devasa bütçeyle devlet Diyanet eliyle dini ve toplumu kontrol altında tutuyor. Sağlık, eğitim ve gelecek güvencesi her gün daha da aşağıya düşen halkın tepkileri, cehennem korkusu ve cennet umudu ile ekarte ediliyor.

Diyanet’e ayrılan devasa bütçe, sadece laiklik açısından değil, demokrasi ve toplumsal barış açısından da sakıncalar yaratıyor. Büyük düşünür Platon diyor ki; “Adaletsizliklerin En Büyüğü Adil Olmayı, Adilmiş Gibi Görünmektir.” Nüfusunun en az dörtte birinin Alevi olduğu, sayıları birkaç yüz bine indirilmiş olsa da hala Müslüman olmayan yurttaşların yaşadığı ülkemizde, belli bir dinin belli bir mezhebine ayrılan devasa bütçe, devletin kendi yurttaşlarına inançsal olarak bir kimlik dayatan ve onlara tek tipleşmeyi dayatan anlayış, anti demokratik ve değildir de nedir?

Oysa dini bireysel ve vicdani tercih olarak gören laik bir devlet, farklı inançlardan olan yurttaşları karşısında eşit bir mesafede durur ve topladığı vergileri sadece sosyal ve ekonomik alanlara yönlendirir. Evet, laik devlet dinden uzak durur ve dini de kendinden uzak tutar. Buna karşılık hem inanç gereklerinin yerine getirilmesini güvence altına alır, hem de farklı dinsel tercihlere (inanışlara) sahip yurttaşların birbirlerine karşı gelişebilecek ayrımcılığı engeller. Din özgürlüğü tıpkı diğer hak ve özgürlükler gibi mutlaktır, bu bağlamda yapılacak her türlü politik ve sosyal baskı İNSAN HAKLARINA aykırıdır.

Dinsel propaganda, asimilasyon ve fetva merkezi olarak görev yapan Diyanet İşleri, sorgulanıp kaldırılma olasılığına karşı da anayasal güvence altındadır. Yıllar önce bir siyasi parti (Barış Partisi) Diyanet’in kaldırılacağını programına yazdığı için hakkında kapatma davası açılmıştı! Tüm bu gerçekler ışığında demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olabilmek için, yani Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında belirtilen özelliklerin (eşitlik) sadece söylem ve yazı üzerinden kalmayıp gerçekliğe dönüşebilmesi için Diyanet İşleri Başkanlığı’nın kaldırılması, denetimi altında tuttuğu devasa ticari kurumların kamulaştırılması, devlet bütçesinden dini kurumlara pay ayırma uygulamasına son verilmesi

gerekir. Aynı zamanda 1924 yılında 442 Sayılı Kanunla yerleşim birimlerine Cami yapılması zorunluluğu getirilmiş. 442 Sayılı Köy Kanununun 2'inci maddesinde değişiklik yapılması gerekmektedir.

Ülkemizde din eğitimi de devletin tekelindedir. Okullarda Diyanet İslam'ının öğretildiği zorunlu din dersleri veriliyor. Laik Demokratik bir devletin, yurttaşlarına belli bir dinin belli bir mezhebi doğrultusunda eğitim vermemesi de gerekir. Oysa ülkemizde ilkokul 4. Sınıftan itibaren "Sünni-Hanefi-Maturidi" anlayış çerçevesinde zorunlu ve uygulamalı din dersi eğitimi yapılmakta, aynı anlayış çerçevesinde yaygın İmam Hatip ve İlahiyat fakülteleri kurumlaşmasına yoğun bir şekilde gidilmekte, hemen hemen tüm okullar İmam Hatip statüsüne dönüştürülmektedir. Eğitim sisteminin de demokratik, laik, eşitlikçi bir yapıya döndürülmesi gerekmektedir.

Sonuç: Diyanet, tekelci ve asimilasyoncu yapısıyla günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Bu kurum yani Diyanet İşleri Başkanlığı, tekelci yapısı ve hem de kendine tanınan anti demokratik aşırı bir koruma ile ülkemizin inanç dünyasının normalleşmesinde ve barışın-demokrasinin önünde temel bir engel olarak durmaktadır. Bu engel demokratik bir biçimde ortadan kaldırılmadıkça yıllardır yarattığı sıkıntılar devam edecektir. Evet, her şeyden önemlisi tüm toplumsal sorunlarımıza ve değişik din-inanç-ibadet ve etnik-dil anlayışına ön yargısız ve tabulardan arındırılmış bir gözle bakabildiğimiz ölçüde toplumsal barışa erişebileceğiz. Aşk İle.

<https://alevinet.com/2018/01/08/devlet-laiklik-butce-ve-diyamet/>